

ПОЛІТИКА УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ ПОРТФЕЛЕМ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

Кредитування є найважливішим напрямком здійснюваних банком активних операцій та одним з головніших джерел отримання прибутків.

Основним джерелом доходів банків є отримання прибутку від здійснення кредитних операцій, а так як у процесі управління кредитною діяльністю банку об'єктами є не лише кожна окрема кредитна операція, а й сукупність усіх наданих банком кредитів з їх взаємовпливом і взаємозалежністю, тобто кредитний портфель банку, то одним з головних завдань, яке сьогодні повинне стояти перед менеджментом банків, є ефективне управління кредитним портфелем комерційної установи.

Кредитний портфель комерційного банку є одним із найризикованіших напрямів і найвагоміших компонентів структури відсоткових доходів. Головна мета управління кредитним портфелем банку полягає в забезпеченні максимальної дохідності за певного рівня ризику.

Вивченню організації системи управління кредитним портфелем у комерційному банку приділяли увагу такі українські вчені, як В. Базилевич, В. Геєць, О. Корольов, І. Ткаченко, О. Устинко та інші. Серед зарубіжних дослідників, які внесли вклад в розробку даної проблеми, варто відзначити М.Грубера, А. Гроппелі, Е. Елтона, Дж. Лінтнера, Дж. Неймана, У. Шарпа та інші.

Основними завданнями управління кредитним портфелем банку є:

- забезпечення максимального рівня дохідності кредитного портфеля та акціонерного капіталу банку при мінімальному рівні ризику;
- забезпечення зваженого та оптимального використання кредитних ресурсів;
- досягнення оптимального балансу між ростом обсягу кредитного портфеля та темпами покращення його якості;
- виконання всіх вимог та нормативних показників, викладених в інструкціях, розпорядженнях та постановках НБУ, у тому числі регламентуючих обсяги кредитних вкладень, максимальні суми кредитів;
- розширення клієнтської бази шляхом надання кредитних послуг високої якості.

У літературі управління кредитним портфелем зводиться до управління дохідністю кредитного портфеля та управління його ризиками (кредитним ризиком, ризиком ліквідності, процентним ризиком тощо).

Проте, деякі вчені пропонують розглядати управління кредитним портфелем як процес, що складається із певних етапів.

Виділяють п'ять послідовних етапів управління кредитним портфелем комерційного банку (табл. 1):

- 1) вибір кредитної політики
- 2) аналіз ринку кредитів та ризиків;
- 3) формування кредитного портфеля;
- 4) перегляд кредитного портфеля;
- 5) оцінювання ефективності кредитного портфеля.

Таблиця 1

Етапи управління кредитним портфелем комерційного банку

№	Етап	Характеристика етапу
1	2	3
1	Вибір кредитної політики	Кредитна політика комерційних банків, у розрізі стратегії, містить у собі пріоритети, принципи та цілі окремого банку на кредитному ринку, а стосовно тактики — фінансовий та інший інструментарій, що використовується цим комерційним банком для реалізації його цілей при здійсненні кредитних угод, правила їх здійснення, регламент організації кредитного процесу.
2	Аналіз ринку кредитів та ризиків	На цьому етапі необхідно: - проаналізувати окремі сегменти ринку кредитів з метою виявлення тих з них, які на даний момент є найсприятливішими для кредитування; - вивчити стан потенційних клієнтів банку, окремі галузі, що кредитуються даним банком, позицію банку на кредитному ринку, позиції конкурентів. - здійснити аналіз ризиків кредитного портфеля. За результатами другого етапу формується структура кредитного портфеля.

1	2	3
3	Формування кредитного портфеля	Доцільно застосовувати два основні підходи: традиційний та нетрадиційний. Традиційна портфельна теорія в управлінських рішеннях ґрунтується на ідеї інтуїції та суб'єктивізму. Основними методами, які застосовуються при традиційному підході є диверсифікація, лімітування, створення резервів для покриття кредитних ризиків, страхування кредитів. Нетрадиційна портфельна теорія — це підхід до формування портфельної стратегії з використанням комп'ютерів та різноманітних статистичних методів. Базується вона на теорії ймовірності — систематичному статистичному методі визначення ймовірності того, що якась майбутня подія відбудеться. В основі нетрадиційної портфельної теорії лежить концепція «ефективного портфеля», формування якого має забезпечити найвищий рівень його доходності при заданому рівні ризику або найменший рівень його ризику при заданому рівні доходності.
4	Перегляд кредитного портфеля	Перегляд кредитного портфеля, пов'язаний з періодичним повторенням трьох останніх етапів. Тобто через деякий час цілі управління кредитним портфелем можуть змінитися, унаслідок чого поточний портфель перестане бути оптимальним. Також виникає необхідність періодичних змін складу і структурних пропозицій портфеля
5	Оцінювання ефективності кредитного портфеля	Оцінювання ефективності портфеля — передбачає періодичне оцінювання як отриманої доходності, так і показників ризику, з якими стикається кредитор.

Сьогодні є актуальним пошук ефективних шляхів управління кредитним портфелем банку з погляду мінімізації кредитного ризику.

Для того, щоб зменшити кредитні ризики банкам необхідно використовувати введені нормативи ризиків та показників кредитної діяльності комерційних банків Національним банком України та використовувати такі методи: лімітування та страхове резервування кредитів на покриття можливих збитків за кредитними операціями; нормування; враховуючи дані обмеження, а також керуючись міркуваннями незалежності від непередбачуваної поведінки клієнтів, банки у політиці кредитних вкладень застосовують метод диверсифікації, тобто надання позик більшій кількості позичальників з одночасним можливим зменшенням обсягів надаваних позик. Такий метод дозволяє банкам знизити степінь ризику втрати позичкового капіталу з вини неплатоспроможного клієнта; використання забезпечення.

СОЛОДЧУК Ірина Валентинівна - студентка, Житомирський державний технологічний університет

Наукові інтереси: проблеми і перспективи розвитку кредитних операцій комерційних банків в Україні

Е-mail: irina.solodchuk7@gmail.com

Телефон: (063)4726730